

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Збройна агресія Росії проти України (2014-2022) в епоху гібридних війн

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету історії та міжнародних
відносин

Ольга МАКЛЮК

« 20 » серпня 2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗБРОЙНА АГРЕСІЯ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (2014-2022) В ЕПОХУ
ГІБРИДНИХ ВІЙН

підготовки бакалавра
денної та заочної форм здобуття освіти
циклу вільного вибору студентів в межах університету

ВИКЛАДАЧ: Турченко Галина Федорівна, д.і.н., професор, завідувач кафедри давньої і
нової історії України та методики навчання історії

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри давньої і нової історії
України та методики навчання історії

Протокол № 1 від « 20 » серпня 2024 р.
Завідувач кафедри давньої і нової історії
України та методики навчання історії

Галина ТУРЧЕНКО

2024 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Збройна агресія Росії (2014-2023) проти України в епоху гібридних війн

Зв'язок з викладачем (викладачами):

E-mail: galina_turchenko@ukr.net

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10945>

Телефон: (061) 228 76 32

Інші засоби зв'язку: Viber, Telegram

Кафедра: давньої і нової історії України та методики навчання історії, 5 корп., ауд. 319

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Збройна агресія Росії проти України(2014-2023) в епоху гібридних війн" є дати студентам систематичні знання з історії імперської політики російських режимів щодо України. Підготувати майбутніх фахівців до самостійного аналізу актуальних проблем історії українських регіонів та сформувати у них інтерес до минулого своєї Батьківщини. Вивчення курсу сприятиме національно-патріотичному вихованню студентів, формування їх як активних громадян України.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	3 -й	3-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	20 год.	8 год.
Семінарські / Практичні / Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	70 год.	82 год.
Консультації	Онлайн по понеділках о 17.30 в ZOOM	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10945	

2. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. ІМПЕРСЬКА ПОЛІТИКА РОСІЙСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ (XVIII – 1991 р.).

Тема 1. Імперська політика російської влади щодо українських земель (XVIII – початок XX

ст.).

Теоретико-методологічні аспекти курсу. Розробка національного питання в працях О.Бочковського, С.Дністрянського, Д.Донцова, С.Рудницького. Сучасні наукові підходи у сфері регіоналістики. Політика царської влади щодо Півдня України (XVIII – початок XX ст.). "Новоросія" без "новоросів": етнічний склад населення Півдня України у XIX – на початку XX ст. Імперська політика щодо України. Специфіка аграрного устрою та економічного розвитку регіону. Особливості етнічного складу регіону. Національний склад населення міст Півдня України. Українська більшість і модернізація регіону. Формування національної свідомості. Формування української еліти на Півдні України. Національно-визвольний рух у південноукраїнському регіоні. Перша світова війна і модернізаційні процеси на Півдні України. Етносоціальні зміни у населенні краю. Роль Півдня України в економічній інтеграції українських земель.

Тема 2. Питання про статус Півдня України в умовах Української революції.

Поширення Української революції на Південь. Політика Тимчасового уряду щодо Півдня і національна консолідація українського населення регіону. Південноукраїнське населення і питання національно-територіальної єдності України. Більшовики і питання про єдність України. Боротьба між Українською Народною Республікою і Радянською Росією за контроль над Півднем України. Більшовицька спроба дезінтеграції України. Донецько-криворізький сепаратизм 1917–1918 рр. Радянські республіки на території Південної України. Південь України в останній період Центральної Ради (лютий–квітень 1918 р.). Національний рух кримських татар і німецькомовної меншини. Курс на впровадження нового адміністративно-територіального поділу України. Інтеграційна політика гетьманського режиму та Директорії на Півдні України. Інтеграційна політика гетьманського режиму на Півдні України. Особливості гетьманського режиму на Півдні України. Українізація державного апарату в регіоні. Роль окупаційної адміністрації. Здобутки в царині культури. Українізація вищої школи. Опозиція гетьманському режиму та її плани щодо майбутнього регіону. Національно-соціалістична опозиція. Проросійська опозиція. Німецькомовна національна меншина Півдня і кримськотатарський національний рух у 1918 р. Проект "Крим-Таврія". Проблема кордонів з РСФРР та Румунією.

Політика Директорії у південноукраїнському регіоні. Ставлення національних та соціальних груп населення Південної України до режиму Директорії УНР. Російська контрреволюція на Півдні України. Еволюція взаємин Української Народної Республіки і Антанти. Місія Грекова в Одесі у січні 1919 р. Місія О.Назарука та С.Остапенка. Перспективи переговорів. Особливості перебігу Української революції в період Директорії УНР на Півдні України.

Тема 3. Питання про статус Південної України в політичній боротьбі 1919–1922 рр.

Південь України у складі УСРР в 1919 р. Еволюція політики білогвардійських режимів щодо Півдня. Південноукраїнський регіон у політиці генерала А. Денікіна. Південноукраїнське селянство і крах денікінського фронту. Південь України в політиці П. Врангеля: робота над помилками. Внутрішня політика генерала А. Денікіна та П. Врангеля у південноукраїнському регіоні: порівняльний аналіз. Переговори військової делегації УНР з урядом Врангеля. Махновське середовище й українська ідея. Визнання більшовиками статусу Півдня як української території (1920–1922 рр.). Адміністративно-територіальні зміни у південноукраїнському регіоні.

Тема 4. Російсько-радянське визнання України

Україна в складі СРСР: доктрина і практика. Курс на створення радянської людини.

Включення Криму до України: передумови та історичні наслідки. Етнічний склад населення південноукраїнських областей в радянську добу: динаміка змін. Українізація південноукраїнських міст в 1920-х роках. Курс на створення "радянської" людини. У "братніх обіймах імперії": денаціоналізація та русифікація українців в СРСР.

Тема 5. Від проголошення незалежності до новітньої російсько-української війни.

Незавершена революція 1991 р. і загрози незалежності. Хто і як готував новітню російсько-українську війну. "П'ята колона" і українське суспільство. Сепаратистські настрої "червоних директорів" в Україні у 1990-х рр. Протиставлення Сходу і Заходу у виборчій кампанії В. Януковича. Посилення сепаратистських тенденцій у 2004 р. (з'їзд у Северодонецьку, плани побудувати в Одеській області "вільну самоврядну територію" та ін.) Спільні риси у політиці радянського і сучасного російського режимів щодо Півдня і Сходу України. Спроба реалізації сучасною Росією імперського проекту "Новоросія" та ідей "Русского мира". Витоки новітньої російсько-української війни "Гібридна" війна проти України та її особливості.

Модуль 2. Сучасна гібридна війна РФ проти України: складові та особливості.

Тема 6. Прояви сепаратизму на Півдні України у 1991–2013 рр.

Ідея створення місцевої автономії на Півдні України як засобу протистояти «жовто-блакитній» експансії із Заходу. Створення партії «новоросів» («югоросів») в Одесі. Початок 1990-х рр. – плани місцевих сепаратистів у Криму за підтримки російського політикуму поставили завдання про вихід півострова зі складу України і приєднання до Російської Федерації. 2004 р. – на «З'їзді Рад усіх рівнів» у Северодонецьку із закликом до створення Південно-Східної Української автономної республіки виступили керівники областей південного сходу України. Плани місцевої компартійної бюрократії та директорів крупних підприємств («червоних директорів») на Донбасі, на Харківщині, Дніпропетровщині, у Запоріжжі по створенню місцевої автономії як засобу протистояти «жовто-блакитній» експансії із Заходу

Тема 7. Особливості гібридної війни РФ проти України.

Особливості гібридних воєн. Агресія без офіційного оголошення війни. Приховування країною-агресором своєї участі в конфлікті. «Інформаційна війна» — пропаганда та контрпропаганда з застосуванням «брудних» інформаційних технологій. Широке використання «п'ятої колони» і нерегулярних збройних формувань (у т. ч. під прикриттям мирного населення). Нехтування агресором міжнародними нормами ведення бойових дій, чинними угодами і новими домовленостями. Заходи політичного та економічного тиску (за формального збереження дипломатичних зв'язків між двома країнами). Протистояння у кібернетичному просторі.

Тема 8. Анексія Криму. Передумова анексії Криму. Мітинги проросійських та проукраїнських сил перед Верховною Радою Криму та у інших містах. Російські війська у Криму. «Зелені чоловічки». Блокада кораблів ВМС України в Криму. Проведення незаконного референдуму в АР Крим. Санкції країн світу проти РФ. Наслідки анексії Криму.

Тема 9. «Русская весна»

Початок лютого 2014 р. – губернатор М. Добкін відкрито закликав до федералізації України. Особливості сепаратистських виступів у Донецьку та Луганську. Роль російських «політичних» туристів. Роль російських спецслужб у захопленні влади. Перебіг подій на Дніпропетровщині та Запоріжжі. «Ячна неділя». Плани сепаратистів на відокремлення від

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Збройна агресія Росії (2014-2023) проти України в епоху гібридних війн

України і створення федеративного об'єднання у складі Одеської, Миколаївської і Херсонської областей. Трагічний перебіг «Русской весни» в Одесі. Роль російської агентури і місцевої «п'ятої колони». Провал нової спроби повернути Україну в напрямку «вектора російської цивілізації». Наслідки подій «Русской весни»: чергова російсько-українська війна з багатотисячними жертвами, гуманітарна катастрофа, вбиті і покалічені, біженці з Донбасу і Криму, зруйновані міста, промислові підприємства, шахати, залізниці, школи, лікарні.

Тема 10. *Сучасна російсько-українська війна. АТО-ООС. Початок бойових дій на Донбасі. Захоплення у квітні 2014 р. російськими загонами, керованими офіцерами спецслужб РФ, українських міст — Слов'янська, Краматорська і Дружківки. Проголошення ДНР і звернення до В.Путіна про введення військ. Бої за Слов'янськ. Звільнення Маріуполя. Іловайський котел. Участь регулярних військ РФ на територію України. Переговори у Мінську. Бої за Донецький аеропорт. «Кіборги». Бої за Донецький аеропорт – символ незламності та бойового духу українського війська.*

Тема 11. *«Русский мир» – сучасна неоімперська стратегія РФ.*

План Москви по розширенню меж «Русского мира» за рахунок України призвів до російсько-української війни. Проект «Новоросія». Релігія і «Русский мир». Роль РПЦ в поширенні ідеї «Русского мира». Питання мови в сучасній неоімперській стратегії РФ «Русский мир». Освіта як інструмент «м'якої сили» РФ (до 2014 р.). Культура як інструмент впровадження РФ «Русского мира». Реакція на проект «русского мира» в українському суспільстві. Діяльність проросійських організацій в Україні. Наслідки спроб впровадження ідей «Русского мира» для українського суспільства.

Тема 12. *Інформаційна війна РФ проти України.*

«Інформаційна війна» — пропаганда та контрпропаганда з застосуванням «брудних» інформаційних технологій. Почалася у 1991 р. і набула особливо агресивних форм з часу анексії Криму. Мета: дезінформувати не лише жителів України, але й російських громадян, світову спільноту в цілому. Інформаційна війна РФ проти України у 1990-ті рр.: особливості. Інформаційна війна РФ проти України на початку 2000-х рр.: особливості. Фаза інформаційної агресії в умовах Революції Гідності, анексії Криму та в умовах російсько-української війни.

Тема 13. *Російські імперські міфи щодо історії України.*

Історична наука в РФ як складова інформаційної війни та поширення ідей «Русского мира». Історичні міфи з вуст російських урядовців та політиків – В. Путіна, В. Жириновського, В.Черномірдіна.

Тема 14. *Новітня історія України в сучасних російських підручниках. Помаранчева революція в сучасних російських підручниках. Події Революції Гідності в сучасних російських підручниках для школярів. Оцінки анексії Криму в сучасних російських підручниках. Проголошення ДНР, ЛНР в сучасних російських підручниках.*

3. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Збройна агресія Росії (2014-2023) проти України в епоху гібридних війн

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Тема 1. Імперська політика російської влади щодо українських земель (XVIII – початок XX ст.). Питання про статус Півдня України в умовах Української революції.	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 1. Імперська політика російської влади щодо українських земель (XVIII – початок XX ст.). Питання про статус Півдня України в умовах Української революції.	7	8	<i>щотижня</i>
Лекція 2	Тема 2. Питання про статус Південної України в політичній боротьбі 1919–1922 рр. Російсько-радянське визнання України.	2		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 2. Питання про статус Південної України в політичній боротьбі 1919–1922 рр. Російсько-радянське визнання України	7	8	
Лекція 3	Тема 3. Від проголошення незалежності до новітньої російсько-української війни.	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 3. Від проголошення незалежності до новітньої російсько-української війни.	7	8	<i>щотижня</i>
Лекція 4	Тема 4. Прояви сепаратизму на Півдні України у 1991–2013 рр.	2		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 4. Прояви сепаратизму на Півдні України у 1991–2013 рр.	7	8	<i>щотижня</i>
Лекція 5	Тема 5. Особливості гібридної війни РФ проти України.	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 5. Особливості гібридної війни РФ проти України.	7	8	<i>щотижня</i>
Лекція 6	Тема 6. Анексія Криму.	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 6. Анексія Криму.	7	8	<i>щотижня</i>
Лекція 7	Тема 7. Сучасна російсько-українська війна. АТО-ООС.	2	1	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема 7. Сучасна російсько-українська війна. АТО-ООС.	7	8	<i>щотижня</i>
Лекція 8	Тема 8. «Русский мир» – сучасна неоімперська стратегія РФ. Інформаційна війна РФ проти України.	2	1	<i>щотижня</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Збройна агресія Росії (2014-2023) проти України в епоху гібридних війн

Самостійна робота	Тема 8. «Русский мир» – сучасна неоімперська стратегія РФ. Інформаційна війна РФ проти України.	7	8	щотижня
Лекція 9	Тема 9. Російські імперські міфи щодо історії України	2	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 9. Російські імперські міфи щодо історії України	7	8	щотижня
Лекція 10	Тема 10. Новітня історія України в сучасних російських підручниках.	2	1	щотижня
Самостійна робота	Тема 10. Новітня історія України в сучасних російських підручниках.	7	10	щотижня

4. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Поточний контроль				
Модульний контроль №1	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=233696	30 балів	
Модульний контроль №2	тест	Тест розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=233716	30 балів	
Усього за поточний контроль	2			60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання: тест в СЕЗН ЗНУ	Питання для підготовки розміщені в СЕЗН ЗНУ, https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=233720		40
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

5. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Відгук українських істориків на статтю В. Путіна «Про історичну єдність росіян та українців» / Ін-т історії України НАН України. Київ, 2021. 8 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0015897> (дата звернення 29.08.2022).
2. Турченко Г., Турченко Ф. Проект "Новоросія" 1764–2014 рр. Ювілей на крові. – Запоріжжя, 2015.
3. Турченко Ф., Турченко Г. Проект "Новоросія" і новітня російсько-українська війна. – К., 2015.
4. Турченко Г. Ф., Терно С. О., Костенко Д. С. Антиукраїнський характер змін в шкільному курсі історії анексованого Криму (2014 - 2021 рр.) як складова гібридної війни РФ проти України. *Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. 2022. № 1(48). С. 1-10. URL: <https://drive.google.com/file/d/1PUH6xQqsZ2c4oZs2hYh-RCvOIDbcTf1V/view>. (Google Scholar).

Додаткова

1. Верменич Я. Донбас як порубіжний регіон: територіальний вимір. – К., 2015.
2. Кульчицький С.В. Кримське питання в контексті політичної історії ХХ століття // Національне питання в Україні ХХ – ХХІ ст.: історичні нариси. – К., 2012.
3. Тараненко П.М. Те, що забути не можна. Спогади українця: від революції Бідності до революції Гідності. – Запоріжжя: Дніпровський металург, 2014.
4. Турченко Г. Історична наука і сучасна гібридна війна Росії проти України *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. Запоріжжя, 2016. Вип. 46. С. 217–223.
5. Турченко Г. Ідеї «руського мира» та «Новоросії» як пропагандистська зброя у сучасній російсько-українській війні *Феномен пропаганди та антипропаганди у сучасному світі: історико-політологічний дискурс* / наук. ред. Г.М. Васильчук, О.М. Маклюк, М.М. Бессонова. Запоріжжя, 2018. С. 274–289.
6. Українська Революція гідності, агресія РФ і міжнародне право – К.: К.І.С., 2014.
7. Якубова Л. Національна історія Донбасу: тенденції, суперечності, перспективи у світлі сучасного етапу українського націотворення. – К., 2014.

8. Turchenko H. «Russian world» and the project «Novorossiia» as components of the information war of the Russian Federation against Ukraine *Propaganda and public consciousness in the south and east of Ukraine (1930s – early XXI century) : scientific monograph* / F. Turchenko and other. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2021, p. 29–45.

Інформаційні ресурси

1. Галушко К. Розгром псевдоісторичної статті Путіна про українців і росіян. 10 запитань історика. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0tFB4XcLQM0> (дата звернення 12.07.2023).
2. Громенко С. Руйнуємо міфи російської пропаганди про Крим. 10 запитань історика. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=lm0hZ9fG6To> (дата звернення 12.07.2023).
3. Історична правда. URL: <https://www.istpravda.com.ua> (дата звернення 29.08.2022).
4. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну: історичний контекст// [Електронний ресурс]. Розділ сайту. Український інститут національної пам'яті. (Офіційний сайт)- Електронні дані – URL: <https://www.uinp.gov.ua/aktualni-temy/povnomasshtabne-vtorgnennya-rosiyi-v-ukrayinu-istorychnyy-kontekst> (дата звернення 12.07.2023).
5. Україна модерна: міжнародний інтелектуальний часопис. URL: <http://uamoderna.com/> (дата звернення 12.07.2023).
6. Український історичний журнал. URL: <http://uhj.history.org.ua/uk/archive> (дата звернення 12.07.2023).
7. Читиво: електронна бібліотека. URL: <http://chtyvo.org.ua> (дата звернення 12.07.2023).
8. Zaporizhzhia Historical Review. URL: <https://istznu.org/index.php/journal> (дата звернення 12.07.2023).

7. Регуляції і політики курсу

***Примітка.** У цьому розділі науково-педагогічний визначає все, що є важливим для нього і здобувачів під час вивчення цієї навчальної дисципліни.*

Наприклад:

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. У який спосіб і у які терміни здійснюється відпрацювання пропущених занять?

Політика академічної доброчесності

Які заходи перевірки на плагіат будуть вжиті викладачем? Які санкції будуть застосовані до здобувачів, що вдалися до списування, плагіату чи інших проявів недоброчесної поведінки? Проінформувати та надати приклади, як необхідно оформлювати цитування, посилатися на авторів запозичених фото, ілюстрацій тощо.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Прописати процедуру врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Збройна агресія Росії (2014-2023) проти України в епоху гібридних війн

посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>

Керівник навчально-методичного відділу

Людмила НЕСТЕРЕНКО